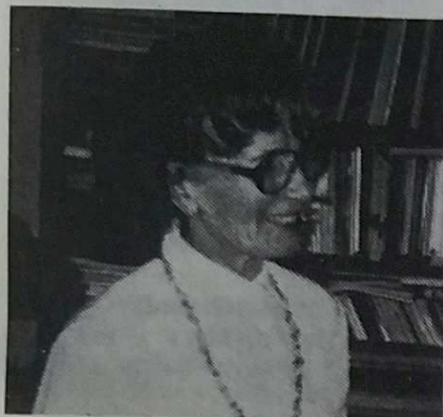

OKRŮHLE ŽIVOTNÉ JUBILEUM

PhDr. VERONIKY KOVÁLIKOVEJ, CSc.

Začiatkom roka v kruhu spolupracovníkov a priateľov oslávila okrúhle životné jubileum zástupkyňa riaditeľa Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie dr. Veronika Kováliková, kandidátka psychologických vied, vedúca vedecká pracovníčka tohoto ústavu. Oslavovali sme jej životné jubileum s vedomím, že je to oslava ženy, ktorá sa dala do služieb vedy tak výskumne, ako aj pedagogicky a organizačne (tesne predtým sa skončilo jej funkčné obdobie predsedkyne Slovenskej psychologickéj spoločnosti pri SAV). Prvýkrát — a treba povedať, že veľmi úspešne — stála na čele našej stavovskej a vedeckej spoločnosti žena, ktorá zároveň vy-

konávala aj funkciu podpredsedkyne Československej psychologickéj spoločnosti pri ČSAV.

Na Výskumný ústav detskej psychológie a patopsychológie prišla z Katedry psychológie FF UK v Bratislave, kde po mnohé roky prednášala o problematike sociálnej psychológie (dodnes tu externe prednáša o otázkach experimentálnej sociálnej psychológie). Veľa úsilia venovala koncepčným otázkam rozvoja práce v sociálnej psychológii na Slovensku i v rámci celej ČSSR. Okrem toho veľa pozornosti venovala problémom a úlohám našej psychológie vo výchovnej praxi s osobitným zameraním na úlohy psychologického poradenstva. Vo vedení oddelenia sociálnej psychológie nášho ústavu sa obe tieto jej zamerania vhodne spojili.

Jej vedecko-výskumné záujmy sú pomerne široké, pričom ich začiatky siahajú do Psychologického laboratória SAV, kde mnoho pracovnej energie venovala výskumu motorického vývinu a problematike zrakovej diskriminácie. Od štúdia dosahu obrazu o sebe v regulácii ľudského správania prešla k výskumu sociálnych vzťahov u žiakov, k štúdiu kolektívnej práce a výskumu osobnosti zlepšovateľov a iných problémov. Teoreticky sú osobitne prínosné jej príspevky k problematike sociálnej motivácie správania alebo problematike ľudských potrieb a hodnôt. V rámci metodických štúdií sa sústredila na konštrukciu postojových škál, na metódu sociogramu a štandardizáciu Ravenových progresívnych matíc.

Je školiteľkou aspirantov i oponentkou radu prác.

Veľmi známa je publicistická zručnosť našej jubilantky. Až neoceniteľné zásluhy jej prislúchajú v oblasti popularizácie psychologických poznatkov, kde treba obdivovať spôsobilosť zaujať čitateľa vlastným (a originálnym) zorným uhlom, pri ktorom sú poznatky v primeranom pozadí a osobne pretavené. Jej popularizačný článok nie je paralela k nejakému odbornému článku, či monografii alebo učebnici, je to odborná a pritom popularizujúca publicistika, prístupná čitateľovi, ktorému je určená. Veľké množstvo takýchto článkov nájdeme najmä v časopise Rodina a škola, ale aj v Osvetovej práci, v Prírode a spoločnosti, v zborníkoch socialistickej akadémie, na stránkach denníka Práca a inde. Je členkou redakčnej rady časopisu Psychológia a patopsychológia dieťaťa, Československá psychologie, Rodina a škola i v rubrike Práce.

Okrem publicistickej činnosti sa spoločensko-politicky angažuje v ženskom hnutí (funkcionárka mestského výboru SZŽ a i.), kde svoju prácu spája so svojou profesiou, a tak sa dostáva k otázkam záťaže žien, k problematike psychologických predpokladov manželského súladu alebo k otázkam práce psychológa v manželskej a predmanželskej poradni. Je pravdepodobné, že práve takýmto prepojením odbornej a politickej aktivity prospieva na úrovni a naozaj kvalitne v oblasti širšej spoločenskej angažovanosti pre rozvoj nášho socialistického dneška i zajtrajška.

Náš náčrt tvorivej vedeckej, pedagogickej, organizačnej i širšej spoločenskej aktivity dr. Veroniky Koválikovej, CSc. je naozaj iba letmý. Je to pozastavenie sa pri veľkosti a jedinečnosti človeka, ktorému treba vyjadriť úctu — na ktorú nie vždy stačia slová — a prejaviť vďaku za obetavosť a nezištnosť, s ktorými vykonávala bohatú a všestrannú činnosť psychológa i občana v prospech našej socialistickej spoločnosti.

Dovoľ, naša milá Veronika, aby sme Ťi do mnohých ďalších rokov života pripriali veľa dobrého zdravia, plné uchovanie Tvojej doterajšej vitality a energie a hojnosť citov životnej spokojnosti, na ktoré máš plné právo! Veľa šťastia v osobnom i pracovnom živote! Ad multos felicesque annos!

Ondrej Kondáš
a redakcia časopisu

VÝBEROVÁ BIBLIOGRAFIA

odborných publikácií PhDr. Veroniky Koválikovej, CSc.

Zostavila: Lýdia OKRUHLICOVÁ

Z rozsiahlej publikačnej aktivity sme vybrali tie práce, ktoré boli uverejnené v odbornej tlači a prispievali k rozvoju psychologickéj vedy v ČSSR, a také, ktoré boli určené odborným pracovníkom na pomoc pri ich každodennej psychologickéj a pedagogickej práci. Naša bibliografia neobsahuje články uverejňované vo vedeckopopulárnych periodikách a na stránkach dennej tlače. Je rozdelená do troch častí, a to: 1. Monografie a zborníky; 2. Štúdie v zborníkoch; 3. Štúdie a články v odborných časopisoch.

Vnútorne radenie jednotlivých častí je alfabetické, podľa prvého slova názvu. Spoluautorov uvádzame za názvom práce v poradí, ako sú uvedení v záhlaví.

X X X

MONOGRAFIE A ZBORNÍKY

- Dieťa v strede psychologickéj starostlivosti.** — ... a kol. Bratislava, SPN 1973. 208 s.
Place and Role of Guidance and Counselling in Lifelong Integrated Education. — KOŠČO, J. ... — Bratislava, UK 1970. 150 s.
Sociálna psychológia pre stredné školy. — Bratislava, SPN, 1983 71 s.
Sociální psychologie. — Praha, SPN 1979. 86 s.
Všeobecná psychológia pre 2. ročník pedagogických škôl. — PARDEL, T. ... — Bratislava, SPN 1981. 227 s.

- Všeobecná psychológia pre 3. ročník pedagogických škôl.** — PARDEL, T. ... — Bratislava, SPN 1977. 211 s.
- Zaujímavosti zo svetovej pedagogiky a psychológie.** — Zostavili: ČIHÁK, J. ... — Bratislava, SPN 1966. 228 s.
- Zaujímavosti zo svetovej pedagogiky a psychológie 1967.** — Zostavili: ČIHÁK, J. ... — Bratislava, SPN 1968. 194 s.

ŠTÚDIE V ZBORNÍKOCH

- Analýza vývinu jednoduchého pohybového úkonu.** — V: Určovanie duševného vývinu dieťaťa. Bratislava, SPN 1965, s. 39—52.
- K otázkam skúmania rodiny ako činiteľa socializácie.** — V: Psychológové v Československu Mezinárodnému roku dítěte 1979. Sborník referátů z IX. Psychologických dnů. Praha, ČSPS — ČSAV 1979, s. 152—156.
- Obraz o sebe v regulácii ľudského správania.** — V: Psychologica. Sborník Fil. fak. Univ. Komenského, 18, (VII) 1967. Bratislava, SPN 1968, s. 3—18.
- Osobnosť z aspektu sociálnej psychológie.** — V: Psychológia a socialistický spôsob života. Bratislava, Psychodiag. a did. testy 1980, s. 121—125.
- Pojem seba a sociálna motivácia správania.** — V: Súčasné problémy psychológie učenia a výchovy. Bratislava, SPN 1968, s. 236—243.
- Poslanie a práca Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.** — V: Psychológia a socialistický spôsob života. Bratislava, Psychodiag. a did. testy 1980. s. 669—673.
- Psychologické aspekty výchovy k manželstvu a rodičovstvu.** — V: Výchova k manželstvu a rodičovstvu. Bratislava, ÚV SAK SSR 1979, s. 39—50.
- Rozvoj práce v sociálnej psychológii na Slovensku.** — V: Psychológia pri budovaní socialistickej spoločnosti. Bratislava, SAV 1972, s. 62—67.
- Sociálnopsychologický výskum v praxi výchovy a vzdelávania.** — V: Aktuálne metodologické problémy špeciálnopsychologického výskumu. Košice, SAV 1982, s. 197—201.
- Súčasný experimentálny výskum v sociálnej psychológii a problémy zovšeobecňovania jeho výsledkov.** — V: Sociálna psychológia v službách našej spoločnosti. Bratislava, ČsVTS 1981, s. 3—16.
- Štandardizácia Ravenových progresívnych matíc na populácii bratislavskej mládeže.** — ČEČER, M. ... — V: Dieťa v strede psychologickéj starostlivosti. Bratislava, SPN 1973, s. 20—53.
- Štruktúra vzťahov v triedach v závislosti od veku žiakov.** — V: Psychologické štúdie SAV, 5, 1963, s. 187—212.
- Teoreticko-metodologické problémy súčasnej sociálnej psychológie.** — ... JANOUŠEK, J. — V: Aktuálne metodologické problémy sociálnopsychologického výskumu. Košice, SAV 1982, s. 9—22.
- Vplyv intenzity podmieneného podnetu a veku na vypracúvanie a diferenciaciu podmienenej elektro-kožnej obrannej reakcie.** — V: Psychologické štúdie SAV, 2, 1960, s. 28—43.
- Vývin relatívne jednoduchej senzomotorickej operácie.** — V: Problémy psychológie dieťaťa a mládeže. Bratislava, SPN 1964, s. 68—73.
- Význam rovesníckych skupín a kolektívov detí a mládeže pre harmonický rozvoj osobnosti.** — V: Výchova detí v rodine a mimo nej. Bratislava, ÚV SAK SSR 1979, s. 78—89.

ŠTÚDIE A ČLÁNKY V ODBORNÝCH ČASOPISOCH

- Aj to je úloha učiteľa.** — Rodina a škola, 30, 1983, č. 4, s. 2—3.
- Ako pripraviť dieťa na nového rodiča.** — Rodina a škola, 29, 1982, č. 2, s. 2—3.
- Ako život žiť?** — Rodina a škola, 28, 1981, č. 10, s. 2—3.
- Aký chcem byť.** — Rodina a škola, 27, 1980, č. 10, s. 12—13.
- An Analysis of the Development Motor Movements in Various Conditions.** — Studia Psychologica, 8, 1966, č. 2, s. 161—162.
- Čo je viac.** — Rodina a škola, 24, 1977, č. 4, s. 23—24.
- Čo rozvíja a čo zabíja iniciatívu.** — Rodina a škola, 28, 1981, č. 5, s. 4—5.
- Deti nás neposlúchajú.** — Rodina a škola, 24, 1977, č. 2, s. 25—26.

- Detský kolektív a osobnostné utváranie jednotlivca.** — Predškolská výchova, **35**, 1981, č. 6, s. 18—20 a 22—23.
- Doc. PhDr. Jozef Koščo, CSc. 60-ročný.** — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, **15**, 1980, č. 6, s. 569—570.
- Domov.** — Rodina a škola, **26**, 1979, č. 10, s. 1—2.
- Dvadsať rokov Výskumného ústavu detskej psychológie a patopsychológie.** — PAVLOV-KIN, M. ... — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, **19**, 1984, č. 2, s. 99—105.
- Hodnotiaca správa o činnosti SPS za rok 1984.** — Psychológ v Československu, **16**, 1985, č. 1, s. 5—7.
- Hodnotiaca správa o V. zjazde čs. psychológov.** — ... — KOVÁČ, D. — Čs. Psychol., č. 4, 1982, s. 262—269.
- Hodnotiaca správa o priebehu a výsledkoch VI. zjazdu SPS.** — KOVÁČ, D. ... — Psychológ v Československu, **15**, 1984, č. 1, s. 5—14.
- Individuálny prístup k dieťaťu v škole a v rodine.** — Rodina a škola, **13**, 1965, č. 1, s. 6—8.
- K otázke sociogramu ako orientačnej pomôcky pri zisťovaní štruktúry vzťahov triedy.** — Jednotná škola, **12**, 1957, č. 6, s. 728—747.
- Každý na svojom piesočku.** — Rodina a škola, **24**, 1977, č. 6, s. 22—24.
- Kontrolovať alebo dôverovať.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 4, s. 25—27.
- Leto — čas poznávania.** — Rodina a škola, **26**, 1979, č. 6, s. 4—5.
- Ludské potreby a ciele.** — Osvetová práca, **21**, 1971, č. 17, s. 26—27.
- Medzinárodná konferencia o experimentálnej sociálnej psychológii.** (Praha, 7.—11. 10. 1968) — Jednotná škola, **21**, 1969, č. 2, s. 169—171.
- Miesto dieťaťa v skupine.** — Rodina a škola, 1977, č. 9, s. 24—25.
- Móda, vkus a strach.** — Rodina a škola, 1977, č. 5, s. 25—26.
- Možnosti a hranice psychologického poznania a profesijná sebadôvera psychológov.** — Čs. Psychol., **27**, 1983, č. 3, s. 262—264.
- Naučme deti prijímať prehru.** — Rodina a škola, **24**, 1977, č. 8, s. 26—27.
- Nehanbíme sa?** — Rodina a škola, **24**, 1977, č. 10, s. 28—29.
- Nenechávajme ich samých.** — Rodina a škola, **27**, 1980, č. 4, s. 6—7.
- Neprefažujme deti.** — Rodina a škola, **27**, 1980, č. 1, s. 6—7.
- Nevýhody z neúplných rodín.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 1, s. 24—26.
- Nie sme všetci rovnakí.** — Rodina a škola, **28**, 1981, č. 4, s. 4—5.
- Nielen rodičia.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 5, s. 25—27.
- Nielen vedomosti.** — Rodina a škola, **28**, 1981, č. 8, s. 2—3.
- O problémoch mladistvého.** — Rodina a škola, **14**, 1967, č. 5, s. 102—103.
- Obrana jedináčkov.** — Rodina a škola, **26**, 1979, č. 4, s. 10—11.
- Oni môžu, a ja nie?** — Rodina a škola, **32**, 1985, č. 5, s. 9.
- Otec a deti.** — Rodina a škola, **24**, 1977, č. 3, s. 25—26.
- PhDr. J. Marko, CSc. 70-ročný.** — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, **13**, 1978, č. 6, s. 557.
- PhDr. Ladislav Košč, CSc. šesťdesiatnikom.** — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, **19**, 1984, č. 3, s. 272—273.
- Plnosť a krása života.** — Rodina a škola, **27**, 1980, č. 6, s. 6—7.
- Povedať dieťaťu, že je osvojené?** — Rodina a škola, **25**, 1977, č. 1, s. 25—26.
- Povolanie pre najlepších.** — Rodina a škola, **26**, 1979, č. 3, s. 5—6.
- Prečo a ako sa doma hádame.** — Rodina a škola, **26**, 1979, č. 3, s. 2—3.
- I. celostátná psychologická pracovná konferencia ve Smolenicích.** — BOKOROVÁ, V. ... — Čs. Psychol., **2**, 1958, č. 1, s. 80—86.
- Rodič — dieťa — škola.** — Rodina a škola, **32**, 1985, č. 1, s. 6—7.
- Rodinné vzťahy a obraz o sebe.** — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, **1**, 1966, č. 1, s. 85—88.
- Rovnako milovať všetky svoje deti.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 6, s. 27—28.
- Spontánnosť záujmu o vzdelanie.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 9, s. 24—25.
- Súčasná rodina a problémy socializácie detí.** — Sociológia, **12**, 1980, č. 1, s. 34—45.
- Tešia sa deti na školu?** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 7, s. 26—27.
- Úctu si nemožno vynútiť.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 8, s. 27—28.
- Učiteľ — človek.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 3, s. 25—26.
- Urobiť radosť inému.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 10, s. 26—27.
- Vnútorne prostredie našich detí.** — Životné prostredie, **13**, 1979, č. 6, s. 329—330.
- Vševéduce deti vševédučích rodičov.** — Rodina a škola, **29**, 1982, č. 8, s. 2—3.

- Všezväzová konferencia psychologov SSSR.** — Jednotná škola, **10**, 1955, č. 5, s. 624—626.
- Výchova k manželstvu alebo veno našich detí.** — Rodina a škola, **24**, 1977, č. 7, s. 26—27.
- Vychovávame pre budúcnosť.** — Rodina a škola, **25**, 1978, č. 2, s. 27—28.
- Vývin pohybového úkonu v podmienkach zrakovej diskriminácie.** — ... — ČEČER, M. — Psychol. Patopsychol. Dieťaťa, **1**, 1966, č. 4, s. 21—39.
- Vzájomná dôvera.** — Rodina a škola, **30**, 1983, č. 7, s. 2—3.
- Vzdelávanie — povinnosť i radosť.** — Rodina a škola, **29**, 1982, č. 7, s. 2—3.
- Žijú medzi nami.** — Rodina a škola, **28**, 1981, č. 1, s. 2—3.

Recenzia

E. Schmidt-Kolmer: *Frühe Kindheit* (Rané detstvo). Beiträge zur Psychologie, Band 18; Berlin, Volk und Wissen Volkseigener Verlag 1984, 444 strán.

Kniha vyšla u nás v dobre známej edičnej sérii *Príspevky ku psychológii*, ktorá sprístupňuje práce z jednotlivých psychologických disciplín renomovaných odborníkov nielen z NDR, ale aj zo zahraničia.

Tematické zameranie recenzovanej knihy *Rané detstvo* výstižne vymedzuje podtitul: Proces osvojovania ľudskej činnosti a jej psychofyzickej regulácie; Vývin individuálneho zospoločenšenia a rozvoj detskej osobnosti v prvých troch rokoch života.

Predkladaná kniha je výsledkom dlhoročných teoretických a empirických výskumov, ako aj praktických snáh autorky s ústredným cieľom — prispieť ku zdravému a harmonickému telesnému a duševnému vývinu detí v ranom štádiu života.

Prvé psychologicky ladené práce autorky E. Schmidtovej-Kolmerovej z ro-

ku 1956 a ďalšie vznikajú v súvislosti so zakladaním širokej siete jasli v NDR, pričom výkon riaditeľky Ústavu hygieny detí a mládeže v Berlíne vytváral priestor a možnosť usmerňovať od začiatku opatrovateľskú a výchovnú starostlivosť v jasliach a trvalých ústavoch tak, aby úrovňou a spôsobom pokryla potreby všestranného rozvoja osobnosti detí v inštitucionálnych podmienkach. (Die Pflege und Erziehung unserer Kinder in Krippen und Heimen, 1956 — Opatera a výchova našich detí v jasliach a domovoch; Pädagogische Aufgaben und Arbeitsweise der Krippen, 1968 — Pedagogické úlohy a spôsoby práce v jasliach.) V týchto intenciách sa na úseku sociálnej pediatrie a hygieny začala zvyrazňovať potreba úzkej spolupráce s psychologmi a pedagógmi, ktorí sa čoskoro stávajú súčasťou pracovného